

وضعیت فهرست‌نویسی :	
عنوان قراردادی :	ایران. قوانین و احکام.
عنوان و نام پدیدآور :	مجموعه کامل قوانین و مقررات کارشناسان رسمی دادگستری/ تدوین و تنظیم احمد باختر.
وضعیت نشر :	اصفهان: چهارباغ، ۱۳۸۵.
مشخصات ظاهری :	۴۸۴ ص.
شابک :	978-964-7282-42-0
یادداشت کلی :	فیفا
موضوع :	ایران. وزارت دادگستری -- کارشناسان -- قوانین و مقررات.
موضوع :	دادگاه‌ها -- قوانین و مقررات -- ایران.
شناسه افزوده :	باختر، احمد، ۱۳۴۵ -
رده‌بندی دیوپی :	۳۴۷/۵۵۰۶۷
رده‌بندی کنگره :	ب ۱۶۲۶/آ۲۸۱۳۸۵ KMH
شماره کتابشناسی ملی :	۴۵۰۸۱-۸۵
یادداشت فهرست‌نویس :	فهرست‌نویسی بدون کتاب

مجموعه کامل قوانین و مقررات

کارشناسان رسمی دادگستری

تدوین و تنظیم:

سید احمد باختر

کارشناس رسمی دادگستری و وکیل پایه یک دادگستری

مبایع

۱۳۸۶

مرکز پخش: اصفهان، خیابان ۲۲ بهمن مجموعه اداری امیرکبیر

کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان اصفهان

تلفن: ۰۶-۰۳۱۱-۲۶۴۵۶۰۰

تلفن: ۰۳۱۱-۶۷۳۵۳۰۰

تلفن همراه: ۰۹۱۳۱۱۷۰۵۰۹

مجموعه کامل قوانین و مقررات کارشناسان رسمی دادگستری

تدوین: سیداحمد باختر

مدیر تولید: سیدابوالحسن شفیق‌اف

طرح جلد: فلامرضا راهیما

حروف‌نگار: آوای اصفهان / صفحه‌آرا: مریم راه‌نورد

نیتوگرافی: تصویر / چاپ: اصفهان / صحافی: سپاهان

نوبت چاپ اول: ۱۳۸۶ / تیراژ: ۴۰۰۰ نسخه / بها: ۵۸۰۰ تومان

کلیه حقوق محفوظ است.

ISBN : 978-964-7282-42-0

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۲۸۲-۲۲-۰

فهرست مطالب

۲۵	مقدمه رئیس کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان اصفهان
۲۹	مقدمه مؤلف

بخش اول: قوانین و آئین نامه‌ها

دفتر اول: کارشناسی رسمی دادگستری

۳۵	قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری
۵۵	آئین نامه اجرایی قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری
۷۴	تعرفه دستمزد کارشناسان رسمی دادگستری
۹۸	از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری
۹۹	آئین نامه اجرایی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی

- از قانون مجازات اسلامی..... ۱۱۲
- قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی..... ۱۱۴
- آئین‌نامه طرز نگهداری اسناد سری و محرمانه دولتی و طبقه‌بندی و نحوه مشخص نمودن نوع اسناد و اطلاعات..... ۱۱۶

دفتر دوم: مصوبات شورای عالی کارشناسان رسمی دادگستری

- نظام نامه نقل و انتقالات کارشناسان رسمی..... ۱۲۱
- نظامنامه حوزه جغرافیایی خدمات کارشناسی..... ۱۲۴
- نظام نامه مالی، معاملاتی کانون‌های کارشناسان رسمی دادگستری..... ۱۲۶
- نظامنامه نحوه اعطای صلاحیتهای کارشناسی..... ۱۳۱
- نظامنامه کمیسیون‌های مشورتی تشخیص صلاحیت علمی و فنی..... ۱۳۲
- نظامنامه کارآموزی کارشناسان رسمی دادگستری..... ۱۳۶

دفتر سوم: آئین دادرسی - اجرای احکام و ...

- از قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی..... ۱۴۱
- از قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری..... ۱۴۶
- تعرفه هزینه‌های ایاب و ذهاب و حق الزحمه اشخاص مذکور در ماده ۳۰۲ قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب (در امور کیفری)..... ۱۴۹
- از قانون اجرای احکام مدنی..... ۱۵۱
- قانون ممنوعیت قلع ساختمان‌های آموزش و پرورش تابع وزارت آموزش..... ۱۵۳
- از آئین‌نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجراء و طرز رسیدگی به شکایت ۱۵۳
- از آئین‌نامه اجرائی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی..... ۱۵۷

- از آئین‌نامه اجرایی موضوع ماده (۶) قانون نحوه اجراء محکومیت‌های مالی ۱۵۸
- قانون استفاده از نظر افسران راهنمایی در تصادفات وسائط نقلیه ۱۵۹
- از قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرائم رانندگی ۱۶۰

دفتر چهارم: املاک و اراضی

- لایحه قانونی راجع به رفع تجاوز و جبران خسارات وارده به املاک ۱۶۳
- قانون نحوه تقویم ابنیه، املاک و اراضی مورد نیاز شهرداری‌ها ۱۶۴
- قانون تعیین تکلیف اراضی واگذاری دولت و نهادها ۱۶۵
- قانون راجع به اصلاح قانون اراضی دولت و شهرداری‌ها و اوقاف و بانک‌ها ۱۶۷
- از قانون زمین شهری ۱۷۵
- از آئین‌نامه اجرائی قانون زمین شهری ۱۷۸
- از لایحه قانونی خرید اراضی و املاک مورد احتیاج دولت و شهرداری‌ها ۱۷۸
- از لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی،
عمرانی و نظامی دولت ۱۷۹
- از قانون خرید اراضی و ابنیه و تأسیسات برای حفظ آثار تاریخی و باستانی ۱۸۴
- از آئین‌نامه اجرائی قانون خرید اراضی و ابنیه و تأسیسات برای حفظ آثار ۱۸۵
- از آئین‌نامه خرید زمین و ساختمان و احداث و تعمیر بناهای مورد احتیاج نمایندگی‌ها
در کشورهای خارج و ایجاد تأسیسات و تجهیزات مربوط ۱۸۶
- از قانون ثبت اسناد و املاک ۱۸۶
- از قانون اصلاح مواد ۱ و ۲ و ۳ قانون اصلاح و حذف موادی از قانون ثبت اسناد و املاک
مصوب ۶۵/۴/۳۱ و الحاق موادی به آن ۱۸۸
- آئین‌نامه اجرایی تبصره (۳) ماده (۲) قانون اصلاح مواد (۱۴۷) و (۱۴۸) اصلاحی قانون
ثبت اسناد و املاک کشور ۱۸۸

آئین‌نامه انتخاب ارزیاب و نحوه ارزیابی موضوع قانون الحاق یک تبصره به ماده ۳۴ قانون	
ثبت اسناد و املاک	۱۹۰
از قانون افراز و ثبت اراضی مربوط به سازمان مسکن	۱۹۲
از آئین‌نامه اجرایی قانون نحوه صدور اسناد مالکیت املاکی که اسناد ثبتی آنها در اثر	
جنگ یا حوادث غیر مترقبه‌ای مانند زلزله، سیل و آتش سوزی از بین رفته‌اند	۱۹۳
از قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت	۱۹۴
از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۹۶
از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری	۱۹۷
از قانون تعیین و حفاظت علائم و نشانه‌های زمینی	۱۹۹
قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه	۱۹۹
از آئین‌نامه اجرایی قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه	۲۰۱
از مصوبه مورخ ۶۸/۵/۳۰ ستاد مرکزی هیأت‌های هفت نفره واگذاری و احیاء اراضی	
پیرامون اجرای مرجع تشخیص اراضی موات و دستورالعمل تعیین حریم روستا	۲۰۴
اصلاحیه قانون لغو مالکیت اراضی موات شهری و کیفیت عمران آن	۲۰۴
از آئین‌نامه اجرایی قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال آن	۲۰۵
از آئین‌نامه اجرایی مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام اسلامی در خصوص حل	
مشکل اراضی بایر	۲۰۶
از قانون اصلاحی قانون اصلاحات ارضی	۲۰۷
از مقررات مربوط به اجرای تبصره ۳ ماده ۲ قانون اصلاحات ارضی	۲۰۸
از آئین‌نامه اجرایی قانون انحلال بنگاه خالصجات	۲۰۸
از قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع	۲۰۹
از آئین‌نامه اجرایی قانون اصلاح ماده (۳۴) قانون حفاظت و بهره‌برداری از	
جنگلها	۲۱۴
از دستورالعمل ضوابط واگذاری اراضی منابع ملی و دولتی برای طرحهای کشاورزی	

تولیدی و غیر کشاورزی	۲۱۵
از قانون اراضی مستحدث و ساحلی	۲۱۷
از آئین‌نامه قانون اراضی ساحلی	۲۱۸
از قانون تعیین حریم دریاچه‌های در پشت سدها	۲۱۸
از قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی	۲۱۹
آئین‌نامه اجرائی اجازه تشکیل شرکت فروشگاههای زنجیره‌ای رفاه (سهامی عام) ..	۲۲۰
از آئین‌نامه واگذاری زمین به مؤسسان مدارس غیر انتفاعی	۲۲۲
از آئین‌نامه اجرائی قانون ایجاد شهرهای جدید	۲۲۳

دفتر پنجم: روابط موجر و مستأجر و تملک آپارتمانها

از قانون روابط موجر و مستأجر	۲۲۵
آئین‌نامه اجرائی ماده ۲۹ قانون روابط موجر و مستأجر	۲۲۶
از قانون تملک آپارتمان‌ها	۲۲۷
لایحه قانونی نحوه تخلیه ساختمانهای استیجاری وسیله وزارتخانه‌ها و شرکتها ...	۲۲۸
از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ..	۲۲۸
از آئین‌نامه اجرائی قانون خرید و تملک اماکن آموزشی استیجاری	۲۲۹
از قانون تشویق احداث و عرضه واحدهای مسکونی استیجاری	۲۳۰
از قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره به زارعین مستأجر	۲۳۰
از آئین‌نامه اجرائی نحوه و شرایط اجاره و واگذاری اماکن و محل‌ها و فرودگاههای ...	۲۳۱
از آئین‌نامه اجرائی تبصره ماده (۲) قانون اصلاح لایحه قانونی احداث پایانه‌های	
مسافربری و ممنوعیت تردد اتومبیلهای مسافربری برون شهری در داخل	۲۳۳
از آئین‌نامه اجرائی تبصره ماده یک قانون قرارداد و اجاره املاک و اموال موقوفه و تجدید	
انتخاب متولیان اماکن متبرکه مذهبی و مساجد	۲۳۵

- از آئین‌نامه نحوه و ترتیب وصول پذیره و اهدائی ۲۳۶
- از آئین‌نامه اجرایی قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه ۲۳۷

دفتر ششم: مالی دولت

- از قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین ۲۳۹
- از آئین‌نامه اجرایی بند «الف» ماده (۴) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین ۲۴۰
- از آئین‌نامه اجرائی ماده (۷۵) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین ۲۴۳
- از آئین‌نامه اجرائی ماده ۵۵ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن ۲۴۳
- از آئین‌نامه اجرایی بند (ب) الحاقی به ماده (۸۶) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین ۲۴۶
- از قانون مالیاتهای مستقیم ۲۴۷
- از آئین‌نامه اجرایی ماده (۶۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ۲۴۸
- از آئین‌نامه اجرایی ماده (۸۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۲۴۹
- از آئین‌نامه اجرائی تبصره ۶۳ قانون بودجه سال ۱۳۶۴ کل کشور ۲۴۹
- از قانون بودجه کل کشور سال ۱۳۸۳ ۲۵۰
- از آئین‌نامه اجرایی بند (ث) تبصره (۷) قانون بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور ۲۵۱
- از آئین‌نامه چگونگی استفاده از اتومبیل‌های دولتی و واگذاری امور نقلیه دستگاههای دولتی به بخش غیر دولتی ۲۵۱
- از تصویب‌نامه در مورد واگذار نمودن اوراق مالکیت مربوط به اتومبیل‌های کاخ‌های نیاوران و سعدآباد از طریق هیأت سه نفره به وزارت امور اقتصادی و دارایی ۲۵۲

دفتر هفتم: شهرداری و شهرسازی

۲۵۳	از قانون شهرداری
۲۵۵	از قانون نوسازی و عمران شهری
۲۵۷	لایحه قانونی اصلاح قسمتی از مقررات
۲۵۷	قانون نوسازی و عمران شهری
۲۵۹	از قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان
۲۶۰	از آئین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان
۲۶۱	آئین‌نامه اجرایی ماده (۲۷) قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان

دفتر هشتم: امور حسبی و حمایتی

۲۶۵	از قانون امور حسبی
۲۶۶	از قانون احترام به آزادیهای مشروع و حفظ حقوق شهروندی
۲۶۶	از قانون حمایت خانواده
۲۶۷	از آئین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) قانون جامع حمایت از حقوق معلولان

دفتر نهم: پزشکی و ...

۲۶۹	از قانون تشکیل سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران
۲۷۰	از قانون تشکیل سازمان پزشکی قانونی کشور
۲۷۱	از آئین‌نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان پزشکی قانونی کشور
۲۷۱	از قانون تأسیس نظام دامپزشکی جمهوری اسلامی ایران

دفتر دهم: نیروهای مسلح

- از قانون اساسنامه سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح..... ۲۷۲
- از قانون اساسنامه سازمان تأمین خدمات درمانی پرسنل نیروهای مسلح..... ۲۷۳
- از آئین‌نامه اجرایی قانون نحوه استفاده از خانه‌های سازمانی ارتش جمهوری..... ۲۷۴

دفتر یازدهم: آب و برق

- از قانون سازمان برق ایران..... ۲۷۵
- از آئین‌نامه تکمیلی تعرفه‌های برق امور مشترکین..... ۲۷۷
- از قانون تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب..... ۲۸۰
- از قانون توزیع عادلانه آب..... ۲۸۱
- از آئین‌نامه اجرائی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب..... ۲۸۴
- از آئین‌نامه اجرائی بند ۷ ماده واحده قانون تشویق سرمایه‌گذاری در طرح‌ها..... ۲۹۱
- از آئین‌نامه مربوط به بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی و شبکه‌های آبرسانی، آبیاری و زهکشی..... ۲۹۳

دفتر دوازدهم: امور صنفی

- از آئین‌نامه اجرائی رسیدگی به تخلفات اداری و انتظامی مسئولان سازمانهای صنفی
مندرج در قانون نظام صنفی..... ۲۹۵
- از آئین‌نامه اجرایی قانون الحاق یک تبصره به ماده واحده قانون راجع به تمرکز امور
مربوط به تاکسیرانی شهر تهران زیر نظر شهرداری تهران..... ۲۹۵
- از آئین‌نامه گوشت فروشی..... ۲۹۷

از لایحه قانونی راجع به محدودیت داشتن مغازه گوشت فروشی..... ۲۹۸
از دستورالعمل اجرائی نحوه صدور پروانه تخصصی اشتغال برای مشاورین املاک ... ۲۹۸

دفتر سیزدهم: سهام

از آئین‌نامه اجرائی قانون نحوه واگذاری سهام دولتی و متعلق به دولت ۲۹۹
نحوه ارزیابی سهام با توجه به مصوبات هیأت وزیران ۳۰۲
از آئین‌نامه بند (و) ماده ۱۴ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
جمهوری اسلامی ایران موضوع شیوه‌های قیمت گذاری سهام، تخفیف‌ها و چگونگی
پرداخت قیمت توسط خریداران ۳۰۵
از آئین‌نامه اجرایی قیمت گذاری سهام دولت در شرکتها جهت پرداخت دیون به
صندوق‌های بازنشستگی و واگذاری به کارکنان برای اصلاح ساختار نیروی و ۳۰۷

دفتر چهاردهم: امور کشاورزی

از لایحه قانونی راجع به رفع مشکلات مربوط به تصفیه شرکتهای سهامی زراعی و
تعاونی‌های تولید روستائی ۳۰۹
از قانون اساسنامه شرکت سهامی کشت و صنعت شهید بهشتی (سهامی خاص) ... ۳۱۱
از قانون اساسنامه شرکت سهامی کشت و صنعت شهید رجایی (سهامی خاص) ... ۳۱۲
از قانون بودجه سال ۱۳۶۶ ۳۱۲
از آئین‌نامه اجرائی تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۶۶ ۳۱۳
از مقررات اداری، مالی، تشکیلاتی و استخدامی وزارت کشاورزی ۳۱۴
از آئین‌نامه اجرایی قانون نحوه تأدیه مطالبات صندوق تأمین معذوریت از کار و از کار
افتادگی جهادسازندگی از دولت ۳۱۶

از آئین‌نامه اجرائی مواد (۲۶) و (۲۷) قانون مقررات مالی، اداری، استخدامی و تشکیلات
جهاد سازندگی..... ۳۱۷

دفتر پانزدهم: معاملات دولتی و ...

- از قانون محاسبات عمومی کشور ۳۱۹
- از دستورالعمل موضوع تبصره (۴) ماده (۹۵) قانون محاسبات عمومی کشور ۳۲۰
- از آئین‌نامه اموال دولتی ۳۲۱
- از آئین‌نامه معاملات سازمان انرژی اتمی ایران ۳۲۱
- از آئین‌نامه معاملات شرکت مادر تخصصی تولید و توسعه انرژی اتمی ایران ۳۲۴
- از آئین‌نامه معاملات شرکت مادر تخصصی تولید مواد اولیه و سوخت هسته‌ای ۳۲۵
- از آئین‌نامه معاملات شرکت‌های سهامی برق منطقه‌ای، مدیریت شبکه برق ایران، سازمان
توسعه برق ایران، سازمان انرژی‌های نو ایران (سانا) و سازمان بهره‌وری انرژی ایران ۳۲۷
- از آئین‌نامه مالی دهیاری‌ها ۳۲۸
- از آئین‌نامه معاملاتی سازمان‌های مناطق آزاد قشم، چابهار و کیش ۳۳۰
- از آئین‌نامه معاملات سازمان بیمه‌های اجتماعی ۳۳۲
- از آئین‌نامه معاملات شرکت سهامی معاملات خارجی ۳۳۲
- از آئین‌نامه معاملات شرکت ملی فولاد ایران ۳۳۳
- از آئین‌نامه معاملات شرکت دخانیات ۳۳۳
- از آئین‌نامه معاملات سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران ۳۳۴
- از آئین‌نامه معاملات شرکت سهامی داروئی کشور ۳۳۵
- از آئین‌نامه معاملات شرکت سهامی تولیدی تجهیزات و ایمنی راهها ۳۳۶
- از آئین‌نامه معاملات سازمان مراکز ایرانگردی و جهانگردی (شرکت سهامی) ۳۳۷
- از آئین‌نامه معاملاتی شرکت انتشارات علمی و فرهنگی ۳۳۸

- از آئین‌نامه معاملات هواپیمائی جمهوری اسلامی ایران..... ۳۳۹
- از آئین‌نامه معاملات بنیاد مسکن انقلاب اسلامی..... ۳۴۰
- از آئین‌نامه معاملات شرکت راه آهن جمهوری اسلامی (سهامی خاص)..... ۳۴۲
- از آئین‌نامه معاملات شرکت سهامی خاص تأمین ماشین‌آلات و تجهیزات..... ۳۴۵
- از آئین‌نامه مالی معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی..... ۳۴۶
- از آئین‌نامه معاملات بانکها..... ۳۴۷
- از آئین‌نامه معاملات سازمانها و شرکتهای تابعه وزارت نیرو..... ۳۴۸
- از آئین‌نامه معاملات سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران..... ۳۵۰
- از آئین‌نامه معاملاتی شرکت پالایش و پژوهش خون..... ۳۵۱
- از آئین‌نامه معاملات سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی..... ۳۵۵
- از آئین‌نامه معاملات مرکز سنجش از دور ایران..... ۳۵۶
- از آئین‌نامه معاملات شرکت ملی انبارهای عمومی و خدمات گمرکی ایران..... ۳۵۹
- از آئین‌نامه معاملات شرکت دولتی پست بانک..... ۳۶۱

دفتر شانزدهم: سایر قوانین و ...

- از قانون مدنی..... ۳۶۳
- از قانون تجارت..... ۳۶۳
- لایحه قانونی راجع به جلوگیری از انجام اعمال حفاری‌های غیر مجاز و کاوش به قصد به دست آوردن اشیاء عتیقه و آثار تاریخی که بر اساس ضوابط بین المللی مدت یکصد سال یا بیشتر از تاریخ ایجاد یا ساخت آن گذشته باشد..... ۳۶۶
- از قانون رسیدگی به تخلفات اداری..... ۳۶۷
- از آئین‌نامه اجرایی قانون مقررات انتظامی هیأت علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش

۳۶۸	 عالی و تحقیقاتی کشور
۳۶۸	 از قانون برگزاری مناقصات
۳۶۸	 اصلاحیه ماده ۱۸ آئین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با مواد مخدر
۳۷۰	 از قانون معادن
۳۷۱	 از آئین‌نامه اجرایی قانون معادن
۳۷۱	 از آئین‌نامه اجرائی قانون فروش خانه‌های سازمانی
۳۷۳	 ضوابط قیمت‌گذاری خانه‌های سازمانی موضوع ماده ۱۴ آئین‌نامه
۳۷۶	 از آئین‌نامه کمیسیون فنی موضوع تبصره ۲ ماده یک قانون پیشگیری و مبارزه با...
	 از آئین‌نامه نحوه انتخاب و برگزینی، شرایط و حدود اختیارات و وظایف امین یا هیأت
۳۷۷	 امنای مذهبی و موقوفات
۳۷۸	 از آئین‌نامه کیفیت تحقیق در شعب سازمان اوقاف و امور خیریه
۳۷۹	 از آئین‌نامه اجرائی قانون امور گمرکی
۳۷۹	 از آئین‌نامه اجرائی قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز
۳۸۱	 از اساسنامه شرکت واحد اتوبوسرانی عمومی تهران و حومه
	 از دستورالعمل واگذاری اتوبوس و بهره‌برداری از خطوط اتوبوسرانی شهری و حومه
۳۸۱	 شهری به بخش غیر دولتی
۳۸۲	 از اساسنامه شرکت راه آهن شهری تهران و حومه
۳۸۲	 از اساسنامه شرکت ملی نفت ایران
۳۸۹	 از آئین‌نامه سازمان بازرسی کل کشور

بخش دوم: آراء دیوان عالی کشور و ...

دفتر اول: آراء دیوان عالی کشور

۳۹۳	 کسب نظر خبره با دادگاه است
-----	----------------------------------

- تشخیص تخصص بنظر انتخاب کننده است..... ۳۹۳
- در موضوعی که از امور فنی است دادگاه نباید اعمال نظر کند..... ۳۹۳
- در اموری که محتاج به کسب نظر خبره است دادگاه با فرض خبریت هم نمی تواند تشخیص خود را منشاء حکم قرار دهد..... ۳۹۴
- جلب و پیروی نظر متخصص..... ۳۹۴
- در صورتی که کارشناس اظهار عجز نماید باید به کارشناس دیگر ارجاع شود..... ۳۹۴
- تشخیص اختلال مشاعر بسته بنظر متخصص..... ۳۹۵
- انتخاب کارشناس از وظائف دادگاه است..... ۳۹۵
- دادگاه نبایستی بدون جلب نظر کارشناس فنی در امری که تخصص نداشته رسیدگی اظهار نظر نماید..... ۳۹۵
- بکارگیری اهل فن و کارشناس..... ۳۹۶
- اخذ توضیح از کارشناس..... ۳۹۶
- عدول از قرار کارشناسی..... ۳۹۶
- رد عقیده کارشناس..... ۳۹۶
- عدم جواز تعیین کارشناس توسط دفتر..... ۳۹۶
- چگونگی اظهار نظر هیأت کارشناسی..... ۳۹۷
- اعتبار نظریه کارشناسان..... ۳۹۷
- چگونگی عدم متابعت از نظر کارشناس..... ۳۹۷
- اهمیت ابلاغ اخطاریه صدور قرار کارشناسی..... ۳۹۷
- عدم اعتبار رأی خبره..... ۳۹۷
- ارجاع تطبیق امضا به خبره الزامی نیست..... ۳۹۸
- جلب نظر مجدد کارشناس..... ۳۹۸
- وجود اختلاف فاحش بین نظریه کارشناسان..... ۳۹۸
- قاطع بودن نظر کارشناس..... ۳۹۸

- ۳۹۹..... اظهار نظر کارشناس در مقام داوری.
- ۳۹۹..... استناد به نظریه کارشناس که بدو دادگاه آن را صحیح
- ۳۹۹..... ندانسته موجه نیست.
- ۳۹۹..... کارشناس باید جهات عقیده خود را ذکر کند
- ۳۹۹..... جواز ارجاع به کارشناس غیر رسمی
- ۴۰۰..... اعتبار نظر کارشناس که در خارج از مدت تسلیم شده است
- ۴۰۰..... تکلیف دادگاه در موردی که کارشناس اظهار عجز (از انجام موضوع کارشناسی)...
- ۴۰۰..... کلیه کارشناسان باید سوگند یاد کنند
- ۴۰۰..... عقیده کارشناسان باید جزمی باشد
- ۴۰۱..... نظر اکثریت مناط اعتبار است
- ۴۰۱..... اعتبار رأی صادره بدون جلب نظر کارشناسان
- ۴۰۱..... قطعیت قرار کارشناس
- ۴۰۲..... قاطع بودن نظر کارشناس
- ۴۰۲..... نافذ قرار دادن نظریه کارشناس
- ۴۰۲..... اعتبار نظریه کارشناس دوم
- ۴۰۲..... تکلیف دادگاه در موردی که کارشناسان حداقل و اکثری در نظر گرفته باشند
- ۴۰۳..... کارشناس باید وفق موضوع کارشناسی اقدام و اظهار نظر نماید

دفتر دوم: آراء دادگاه عالی انتظامی قضات

- ۴۰۵..... ارجاع امر بخبره بسته بنظر حاکم است
- ۴۰۵..... لزوم جلب نظر کارشناس
- ۴۰۶..... تشخیص ارجاع امر به کارشناس بعهده دادگاه است
- ۴۰۶..... دادگاه در پذیرش یا رد تقاضای طرفین مبنی بر ارجاع امر به کارشناس

- تخلف دادگاه در تعیین کارشناس ۴۰۶
- ارجاع به خبره برای احراز اصالت سندی که قبلاً اصالت آن در محکمه دیگر ۴۰۷
- نحوه انتخاب کارشناس مشترک و خبره‌های اختصاصی ۴۰۷
- قرعه و تعیین کارشناس ۴۰۸
- وظیفه دادگاه در صورت استعفای احد از خبرگان ۴۰۸
- نحوه تعیین کارشناس در رسیدگی غیابی ۴۰۸
- عدم حضور یکی از کارشناسان و نحوه تعیین جانشین ۴۰۹
- تخلف دادگاه در تعیین کارشناس ۴۰۹
- عدم اعلام اسامی کارشناسان ۴۰۹
- تخلف دادگاه در نحوه تعیین کارشناس ۴۰۹
- چنانچه احد از کارشناسان اظهار عقیده نکرده باشند ۴۰۹
- استناد به عقیده سایرین تخلف است ۴۰۹
- قرعه در محلی وارد است که تعداد کارشناسان از حد نصاب ۴۱۰
- لازم بیشتر باشند ۴۱۰
- چنانچه یک نفر از کارشناسان استعفا دهد و دادگاه ۴۱۰
- کارشناس دیگری تعیین نماید تخلف نیست ۴۱۰
- چنانچه دادگاه دو نفر از کارشناسان را به علت سبق اظهار عقیده رد نماید و کارشناس دیگر را ابقاء کند ایرادی وارد نیست ۴۱۱
- چنانچه کارشناس بدون رضایت طرفین یا از طریق قرعه تعیین نشود تخلف است ۴۱۱
- عده کارشناس باید فرد باشد ۴۱۲

دفتر سوم: دیدگاههای قضایی

- مرجع ارجاع به کارشناس پس از حصول سازش و چگونگی اعتراض ۴۱۳

- ۴۱۴ اعتراض ذی نفع به نظریه کارشناس
- ۴۱۵ عدم جواز امتناع کارشناس از انجام کارشناسی به عذر کافی نبودن دستمزد
- ۴۱۶ جواز استفاده از کارشناس خبره محلی پس از اعتراض به نظریه کارشناس رسمی
- ۴۱۷ مرجع صالح برای تعیین حق الزحمه کارشناس
- ۴۱۸ ممنوعیت اخذ هزینه صدور قرار ارجاع امر به کارشناس
- ۴۱۹ تکلیف دادگاه در صورت عدم حضور کارشناس جهت اجرای قرار
- ۴۲۱ نحوه برخورد با تخلف کارشناس در صورت دعوت به کارشناسی در حوزه دیگر
- ۴۲۲ تکلیف دادگاه در صورت اعتراض به نظریه کارشناس بدون ایداع
- ۴۲۴ مسئولیت شهرداری به پرداخت دیه در صورت اعلام نظر کارشناس تصادفات
- ۴۲۶ عدم پذیرش نظریه کارشناس بدون اخذ نظریه هیأت کارشناسان
- ۴۲۸ تشریفات صدور قرار معاینه و تحقیق محلی و کارشناسی
- ۴۲۹ صدور حکم خلع ید با نظر کارشناس
- ۴۳۰ ارزش نظریه کارشناس اداره شاکی در مورد قاچاق بودن کالا
- ۴۳۱ رد قرار اناطه با لحاظ عدم پرداخت هزینه کارشناسی دعوای حقوقی
- ۴۳۱ جلب نظر کارشناس در امور تخصصی با وجود اقرار
- ۴۳۲ مصادیق کارشناسی امور کیفری و حقوقی
- ۴۳۴ اجازه ورود به ملک ممتنع عنه به نمایندگان اداره ثبت جهت انجام امور کارشناسی
- ۴۳۵ عدم پرداخت بخشی از هزینه کارشناسی
- ۴۳۶ ارجاع امر به کارشناس غیر رسمی و تعرفه پرداخت هزینه
- دادگاه حقوقی برای رسیدگی به اصالت سند قرار کارشناسی صادر نموده است و هیأت کارشناسان به مجعولیت سند اظهار عقیده کرده‌اند. قبل از صدور حکم نسبت به دعوی مطروحه راجع به همان موضوع در دادسرا کارشناس به اصالت سند مورد بحث نظر داده و قرار منع پیگرد از ناحیه بازپرس صادر شده و قرار مذکور بصورت قطعی در محکمه حقوق ارائه گردیده است
- ۴۳۸

در صورتی که برای اجرای قرار کارشناسی از حیث ارائه محل و تهیه وسیله و موجبات اجرای قرار حضور خواهان ضروری باشد و دادگاه باین علت جلسه تعیین کند لیکن خواهان با وجود ابلاغ در جلسه موعود حاضر نشود و موجبات اجرای قرار را فراهم ننماید تکلیف دادگاه چیست؟ ۴۳۹

چنانچه نظر کارشناس مورد اعتراض یک یا هر دو طرف دعوی واقع شود و دادگاه بنا به تقاضای معترض و در مقام رسیدگی به اعتراض موضوع را به کارشناس دیگر محول نماید لیکن بعثت عدم ایداع دستمزد کارشناس قرار کارشناسی اجرا نگردد آیا دادگاه حسب مورد باید قرار ابطال دادخواست بدهد و یا کارشناسی را از عداد دلائل خارج کند و یا آنکه می تواند بر اساس نظر کارشناسان اول مبادرت به صدور رأی نماید؟ ۴۴۰

رویه محاکم در ضروری دانستن جلب نظر کارشناس در تعیین ارش با توجه به ماده ۴۹۵ ق.م.ا چیست؟ ۴۴۱

رویه محاکم در خصوص پرداخت هزینه کارشناس در امور کیفری چیست؟ ۴۴۲

دفتر چهارم: نظریات مشورتی اداره حقوقی

کارشناس مکلف است هر آنچه را که تشخیص می دهد در نظریه خود ۴۴۳

اظهاری نظر کارشناس در خارج از مهلت کارشناسی نیز ممکن است مورد استناد ۴۴۴

خبره محلی نیز در صورت انتخاب به عنوان کارشناس و اتیان سوگند و عدم حضور در دادگاه با وجود احضار جلب می شود ۴۴۵

به اعتراض بر نظریه کارشناس در تأمین دلیل رسیدگی نمی شود ۴۴۵

دادگاه می تواند بدون دعوت طرفین به کارشناس اخطار نماید چنانچه جهات رد نباشد قرار صادره را اجرا نماید ۴۴۶

کارشناس فقط مستحق دستمزد کارشناسی است حق مطالبه هزینه ۴۴۷

کارشناس رسمی محدودیت جغرافیایی ندارند ۴۴۸

مرجع معطی نیابت قضایی می تواند اختیار تعیین کارشناس و میزان دستمزد و اختیارات لازم دیگر را به مرجع مجری نیابت قضایی بدهد ۴۴۸

دادگاهها علاوه بر کارشناسان رسمی، می توانند از کارشناسان غیر رسمی ۴۴۹

در امور کیفری تعیین کارشناس اعم از رسمی و غیر رسمی نیاز به استقرا ندارد .. ۴۵۰

وصول دستمزد کارشناس نیاز به اجرائیه ندارد ۴۵۰

در امور کیفری چنانچه کارشناسی و معاینه محل به نظر دادگاه باشد هزینه آن با دولت و در صورتی که به درخواست شاکی یا متهم باشد هزینه به عهده آنان است ۴۵۱

ماده (۴۴۱) قانون آئین دادرسی مدنی (۲۵۶ کنونی) مربوط به عدم تهیه وسیله اجرای قرار معاینه محلی است و تسری آن به اجرای قرار کارشناسی مجوز قانونی ندارد ... ۴۵۲

هزینه کارشناسی بعهد خواهان یا تجدیدنظر خواه است ۴۵۳

منظور از توقف دادرسی در ماده ۲۵۶ متوقف شدن رسیدگی تا تهیه وسیله نقلیه . ۴۵۳

چگونگی انتخاب خبره توسط دادگاه ۴۵۴

دادگاه می تواند کارشناس را از بین کارشناسان رسمی و غیر رسمی انتخاب نماید .. ۴۵۴

رسیدگی تجدیدنظر خواهی تا تأدیه دستمزد کارشناس متوقف می ماند ۴۵۴

در صورتی که طرفین به جلب نظر کارشناس استناد کرده باشند پرداخت دستمزد کارشناسی به عهده خواهان است زیرا خواهان برای اثبات ادعا به کارشناس ۴۵۵

حسب مستفاد از ماده ۲۵۹ رسیدگی تجدیدنظر خواهی پس از تودیع حق الزحمه کارشناسی به جریان می افتد ۴۵۵

چگونگی اعلام اعتراض به نظریه کارشناس ۴۵۶

معذوریت کارشناس شامل جهات رد نیز می شود ۴۵۶

وصول حق الزحمه کارشناس نیاز به صدور اجرائیه ندارد ۴۵۷

کارشناس فقط مستحق دریافت دستمزد کارشناسی است ۴۵۷

ارجاع به خبره با وصف عدم دسترسی به کارشناس رسمی منع قانونی ندارد ۴۵۷

نظر کارشناس یکی از ادله اثبات دعواست ۴۵۸

تشخیص صحت یا عدم صحت نظریه اهل خبره به نظر قاضی رسیدگی	۴۵۸
کارشناس باید طبق موضوع کارشناسی اظهار نظر کند	۴۵۸
در دعوی مطالبه خسارت دادگاه می تواند از کارشناس استفاده کند	۴۵۹
پذیرش نظریه اهل خبره بستگی به نظر قاضی رسیدگی کننده دارد	۴۵۹
در امور جزائی چنانچه دعوت از کارشناس بنظر دادگاه باشد پرداخت دستمزد بعهده قوه قضائیه است	۴۵۹
انتخاب کارشناس خط از طرف دادگاه	۴۵۹
انتخاب کارشناس از بین پزشکان قانونی	۴۶۰
رد اکثریت کارشناسان	۴۶۱
ایداع دستمزد کارشناس	۴۶۲
پرداخت دستمزد کارشناس از طرف وخواه	۴۶۳
دستمزد کارشناسی در مورد اموال غیر منقول متعدد	۴۶۴
خروج کارشناسی از عداد دلائل	۴۶۵
عدم حضور کارشناس در جلسه	۴۶۶
استناد بنظر کارشناس که در دعوی سابق اجرت المثل ابراز شده	۴۶۸
نیابت قضائی برای استماع توضیحات اطراف دعوی	۴۶۸
عدم تهیه وسیله اجرای قرار، کارشناسی را از عداد دلائل خارج نمی کند	۴۶۹
تقویم خواسته از نظر قطعیت یا غیر قطعیت دادنامه مؤثر است و لذا در صورت اعتراض به خواسته مالی باید به وسیله کارشناس خواسته تعیین شود	۴۶۹

دفتر پنجم: طرح جامع رفع اطاله دادرسی و ...

۱- طرح جامع رفع اطاله دادرسی	۴۷۱
۱-۱- از دستور العمل شماره ۱	۴۷۱

۲-۱- از دستورالعمل شماره ۳ ۴۷۶

۲- از دستورالعمل حفاظت از اسناد، اطلاعات و ادله پرونده‌های قضایی ۴۷۸

دفتر ششم: بخشنامه‌ها

جلب نظر کارشناسان و هماهنگی لازم برای اعزام متهمان مبتلا به بیماری روانی به مراکز

روان پزشکی ۴۷۹

انتخاب کارشناس و تعیین حق‌الزحمه آنها از طریق مراجع قضایی ۴۸۰

تأکید مجدد در مورد اجتناب از به‌کارگیری کارکنان اداری در امور کارشناسی، سرپرستی

اموال و ۴۸۰

تأکید مجدد در مورد اجتناب از به‌کارگیری کارکنان اداری در امور کارشناسی، سرپرستی

اموال و ایام و ۴۸۱

مقدمه رئیس کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان اصفهان

بنام خدا

نظر به کثرت و تنوع دعاوی مطروحه در محاکم قضائی و اینکه قضات در همه رشته‌های علمی و فنی تخصص ندارند، در راستای تحقق دادرسی عادلانه در مواردی نیاز به کسب عقیده کارشناس ضرورت می‌نماید. عبارتی می‌توان گفت از جمله وسایلی که برای اثبات دعوا به کار گرفته می‌شود کارشناسی است و آن عبارتست از: اقدامی تحقیقی و علمی که بر اساس سوابق تجربی و اطلاعات فنی و علمی نسبت به موردی صورت می‌پذیرد.

کارشناس شخصی است که به پشتوانه تخصص و تجربه بالای خود می‌تواند قاضی را در صدور رأی معاونت و مدد نماید.

بر اساس نظریه فقه‌های دینی واژه کارشناس و کارشناسی ریشه در فقه اسلامی دارد. در باب دیات، تسبیب و ... تصریح دارد که برای حل اختلاف دعاوی که تماس با قسمتهای تخصصی و فنی دارد برای تشخیص آن باید به اهل معرفت و خبره - که همان کارشناس است - مراجعه شود.

پوشیده نیست که کارشناسی و عقیده کارشناس از اهمیت بالائی برخوردار می باشد. بطوریکه حضرت امام خمینی (ره) بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران نیز در زیر وصیت نامه سیاسی و الهی خویش چند تذکر مرقوم فرموده اند که در تذکر اول آن می خوانیم: «اکنون که من حاضرم، بعض نسبت های بی واقعیت به من داده می شود و ممکن است پس از من در حجم آن افزوده شود. لهذا عرض می کنم آنچه به من نسبت داده شده یا می شود مورد تصدیق نیست مگر آنکه صدای من یا خط یا امضای من باشد با تصدیق کارشناسان، یادری سیمای جمهوری اسلامی چیزی گفته باشم». عبارت «تصدیق کارشناسان» نشان از نقش تعیین کننده و سرنوشت ساز کارشناس در امور مهمه مملکت دارد.

قانونگذار با شناخت از این اهمیت در پاره ای موارد عقیده کارشناس را به منزله حکم دادگاه معرفی کرده و در مواردی دیگر آن را قاطع دعوا و نیز غیر قابل تجدیدنظر دانستن حکم دادگاه توصیف می نماید. در قسمت اخیر ماده واحده لایحه قانونی نحوه تخلیه ساختمانهای استیجاری وسیله وزارتخانه ها و شرکتها و سازمانهای دولتی مصوب ۱۳۵۸/۴/۳۱ آمده: «... رأی کارشناس رسمی دادگستری در حکم رأی صادره از دادگاه صالحه تلقی شده و قابل اجرا خواهد بود.»^{۵۴} همچنین تبصره ذیل ماده ۳۳۱ قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ در مقام بیان اهمیت عقیده کارشناسی می گوید: «احکام مستند به اقرار در دادگاه یا مستند به رأی یک یا چند نفر کارشناس که طرفین کتباً رأی آنان را قاطع دعوا قرار داده باشند قابل درخواست تجدیدنظر نیست...»^{۵۵}

ریاست محترم قوه قضائیه با این دید که: «تشکیلات قوه قضائیه و ساختار دادرسی به نحوی تنظیم شود که کارشناس الزاماً از ابتدای کار حضور داشته باشد»^{۵۶} در فصل دوم طرح جامع رفع اطاله دادرسی (دستور العمل شماره ۱) مصوب ۸۴/۷/۳۰ کانون کارشناسان رسمی دادگستری را با این عبارت «حسب وظایف مشخص شده برای واحد

۵۴. برای ملاحظه لایحه قانونی مذکور به همین مجموعه رجوع کنید.

۵۵. از بیانات مروج ۸۳/۵/۷ معظم له در جمع اعضای شورای عالی کارشناسان رسمی دادگستری، نقل از شماره ۴۸ مجله کارشناس.

ارشاد در صورت لزوم، مراجعه کنندگان از سوی این واحد به کارشناس دلالیت خواهند شد. لذا مقتضی است کانون و مرکز کارشناسان رسمی دادگستری با استقرار دائمی نماینده بصیر خود در مجتمع قضائی یا دادگستری مربوطه به همراه کارشناسانی ذی صلاحیت، در خصوص این گونه موارد ارشاد لازم را بعمل آورند و چه بسا با اتخاذ تدابیر مناسب توسط کارشناس مستقر، موضوع پیش از اقامه رسمی دعوا توسط مراجعه کننده حل و فصل شده و منتهی به انصراف وی از تقدیم دادخواست گردد. موظف به ارشاد مراجعین به دادگستری نموده است. تا بر این اساس و با ارج نهادن به دیدگاه کارشناسان از طرح دعای غیر مستند جلوگیری شود.

به لحاظ اهمیت پیش گفته و تنسيق امور مربوط به کارشناسان و سوابق و قرائن موجود حکایت از آن دارد که: قانون راجع به کارشناسان رسمی در سال ۱۳۱۷ به تصویب مجلس وقت رسید و آیین نامه اجرائی آن نیز در شهریور ماه ۱۳۱۸ از تصویب هیأت وزیران وقت گذشت. قانون مزبور در سال ۱۳۳۹ با اصلاحاتی مواجه شد و در سال ۱۳۴۱ موادی به آیین نامه اجرائی آن اضافه گردید. پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی لایحه قانونی استقلال کانون کارشناسان رسمی در آبان ماه ۱۳۵۸ به تصویب شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران رسید و در فروردین ماه ۱۳۸۱ آخرین تحولی که در ساختار سازمانی کارشناسان رسمی به عمل آمد موجب تصویب قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری در ۴۱ ماده گردید و به موجب ماده ۴۱ آن، قانون راجع به کارشناسان رسمی مصوب ۱۳۱۷/۱۱/۲۳ و قانون راجع به اصلاح قانون کارشناسان رسمی وزارت دادگستری مصوب ۱۳۳۹/۲/۱۴ و لایحه قانونی استقلال کانون کارشناسان رسمی مصوب ۱۳۵۸/۸/۱ لغو گردید. آیین نامه اجرائی این قانون نیز در اردیبهشت ماه ۱۳۸۲ به تصویب نهائی رسید.

علاوه بر قانون مذکور قانونگذار بصورت پراکنده در قوانین و مقررات موضوعه دیگر حسب مورد به نقش و جایگاه کارشناس و لزوم استفاده از عقیده کارشناس توجه داشته است. که دسترسی آسان به طور جامع و مانع برای همکاران محترم ممکن و مقدور

نیست. چه بسا مسئولین محترم ذی ربط نیز احاطه و وقوف کامل به همه این موارد نداشته باشند. مطلب دیگری که پیچیدگی موضوع را مضاعف می نماید نسخ برخی از این مقررات به موجب قوانین لاحق است که بعضاً باعث سردرگمی می شود.

در راستای ضرورت های یاد شده تدوین مجموعه ای که بتواند همه مقررات را در خود جای دهد ضرور و اجتناب ناپذیر می نمود. هیئت مدیره کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان با بررسی های انجام شده و با انگیزه های یاد شده تدوین این مجموعه ارزشمند را به همکار محترم و توانمند جناب آقای سید احمد باختر که از وکلاء و کارشناسان زبده اهل قلم بوده و اشراف خاصی به قوانین و مقررات موضوعه دارند محول نمود تا:

اولاً: نقش و جایگاه والای کارشناسی را در نظام قضایی معرفی و بصورت تبیین شده روابط و تعامل کارشناس و قضات را مشخص تا انشاءالله ضمن جلوگیری از اطاله دادرسی در تحقق هر چه بهتر دادرسی عادلانه گام برداشته شود.

ثانیاً: همکاران محترم کارشناس با وقوف کامل به وظائف، اختیارات و مسئولیتهای خویش بستر صدور احکام قضائی مقرون به حقیقت را فراهم سازند.

ثالثاً: راهنمای جامع و کاملی در آموزش مقدماتی کارآموزان کارشناسی در حین شروع کار باشد.

در خاتمه ضمن آرزوی موفقیت برای همکار محترم سید ابوالحسن شفیعیاف کارشناس رسمی دادگستری و مدیریت انتشارات چهارباغ که تولید و چاپ کتاب حاضر را متقبل شدند، مطالعه این اثر گرانبها و معتبر را به همه همکاران محترم - قضات - وکلاء و علاقمندان به حرفه کارشناسی توصیه می نماید.

حسن صلواتی

رئیس کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان اصفهان

۸۵/۱۱/۱۶

«امروزه قضاوت بدون کارشناسی
اصلاً قضاوت کاملی نیست.»
آیت‌اله هاشمی شاهرودی

مقدمه مؤلف

بنام خداوند جان و خرد

کارشناسی از جمله مباحثی است که هم‌زاد با آئین دادرسی است. سابقه تاریخی
تقنینی مبحث کارشناسی با قوانین موقتی اصول محاکمات حقوقی مصوب ۱۲۹۰/۸/۱۸
پیوند خورده است. مبحث سوم این قانون که در بردارنده مواد ۳۱۷ تا ۳۲۹ می‌باشد
مربوط به عقیده اهل خبره است. ماده ۳۱۷ قانون مذکور چنین مقرر می‌داشت: «در
مواردی که موضوع تحقیقات مطلبی است که اطلاعات مخصوصه لزوم دارد محکمه
می‌تواند به نظر خودش یا به خواهش یکی از متداعیین به عقیده اهل خبره رجوع کند.»
امروز که قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹
حکومت دارد. ماده ۲۵۷ آن که از ماده ۳۱۷ قانون صدرالذکر کپی برداری شده است
می‌گوید: «دادگاه می‌تواند رأساً یا به درخواست هر یک از اصحاب دعوا قرار ارجاع امر به
کارشناس را صادر نماید ...» موبد این پیوند تاریخی است.

از زمان وضع قوانین موقتی اصول محاکمات حقوقی تاکنون قوانین و مقرراتی به
صورت پراکنده - که بعضاً ناسخ و منسوخ یکدیگر می‌باشند - وضع گردیده است که
دسترسی به آنها کار سهل و آسانی نیست.

هیئت مدیره کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان اصفهان، در راستای ایفای مسئولیت خطیر صنفی خود به فکر گردآوری مجموعه‌ای از مقررات مربوط به کارشناسان رسمی دادگستری افتاده و با بذل عنایتی که نسبت به حقیر دارند تدوین مجموعه حاضر را بر عهده اینجانب نهادند.

ریاست محترم کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان اصفهان در مقدمه این اثر به انگیزه تدوین مجموعه حاضر و تاریخچه قانون کانون کارشناسان اشاره نمودند که به لحاظ پرهیز از اطاله، از ورود به آن خودداری می‌شود.
نکاتی که لازم است مورد توجه قرار گیرد:

۱. در تدوین این مجموعه سعی شده است که ذکر از قوانین و مقررات منسوخ بعمل نیاید و صرفاً قوانین و مقررات حاکم جمع آوری شود.

۲. تلاش شده است تا آنجا که ممکن است آراء دیوان عالی کشور، آراء دادگاه انتظامی قضات، دیدگاههای قضائی، نظریات مشورتی اداره حقوقی، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مرتبط با امر کارشناسی در این مجموعه گردآوری شده تا دسترسی همکاران محترم و سایر علاقمندان به منابع فرعی میسر گردد.

۳. منابع مورد استفاده این مجموعه بدین شرح است: روزنامه رسمی، مجموعه قوانین سنواتی، مجموعه رویه قضائی (قسمت حقوقی - احمد متین)، موازین قضائی (موسی شهیدی)، اندیشه‌های قضائی (یوسف نوبخت)، مجموعه نشست‌های قضائی و مجموعه نظریات مشورتی اداره حقوقی (مسائل مدنی و کیفری - غلامرضا شهری و ...).

باید اذعان داشت که چون تدوین این مجموعه در نوع خود بدیع است کاستی و نقائصی را هم به دنبال خواهد داشت. امید است با راهنمایی و ارشادات اهل فن در چاپهای بعدی این مجموعه نواقص احتمالی مرتفع گردد.

در خاتمه جا دارد از هیئت مدیره کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان اصفهان خصوصاً جنابان آقای مهندس حسن صلواتی و تیمسار شکراله خوروش رئیس و

نایب رئیس کانون که در شکل‌گیری این مجموعه همواره مشوق این حقیر بوده و امر چاپ و نشر این مجموعه را تقبل فرموده‌اند و از آقایان سید محمد روحانی و کمال بهدادمهر از همکاران محترم اداری کانون که همراهی و همدلی نمودند صمیمانه تشکر و قدردانی نمایم.

سید احمد باختر

بهمن ماه ۸۵